

Ľudovít Hološka

Majster Hološka tvorí už vyše 50 rokov. Jeho dielo je rozsiahle a rozmanité. V tvorbe umelca prevláda maľba, ale ilustroval aj niekoľko knižiek. Pán profesor Hološka vie o maľbe viac ako Edison o žiarovke. Celý svoj umelecký život podrobuje maľbu hlbokéj analýze, skoro až mikroskopickému výskumu. Skúma svetlo, jeho vplyv na farebnosť, náladu, analyzuje tvar, odbúrava popisnosť, vyúsťuje do symbolu – znaku, ktorým oslovuje čitateľa obrazu. Áno, čitateľa. Hološkov obraz treba čítať ako notovú partitúru a hudobná terminológia sa aj hodí k rozboru jeho malieb (koniec- koncov, často aj maľuje muzikantov). Rozmanité, nie však divoké tóny, jemné farebné akordy, skoro vždy doplnené kontrastom, kontrapunktom, harmónia tvaru a farby. A už spomínaný znak. Ten navodí pozorovateľa na správnu durovú či molovú stupnicu. Znaková reč je známa od jaskynných malieb, len sa jej treba naučiť rozumieť. Ako prváčik, ktorý odhaľuje význam písmeniek, ako vodič, ktorý sa riadi dopravnými značkami. Nie je to také ťažké, len treba pristupovať k pozorovaniu umeleckého diela zodpovedne, so záujmom a s úctou. Tak ako majster Hološka pristupuje k stojanu s bielym plátnom.

Životopisné údaje profesora Ľudovíta Hološku, akademického maliara:

1943 – narodil sa **18. 9. 1943** v Jablonici

Štúdiá:

1958 – 1962 – Škola umeleckého priemyslu v Bratislave, odbor aranžérstvo (Fridrich Moravčík, prof. Rudolf Fila)

1962 – 1968 – Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave, oddelenie portrétneho a kompozičného maliarstva (prof. Ján Mudroch)

1968 – 1969 – Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave, oddelenie voľnej grafiky (prof. Vincent Hložník) – postgraduálne štúdium

Pedagogické pôsobenie:

1970 – 1971 – Stredná umeleckopriemyselná škola v Kremnici

1974 – 1986 – Pedagogická fakulta Univerzity J. A. Komenského v Trnave

1986 – 1988 – Fakulta architektúry Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave

1988 – 2008 – Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave

1994 – 2001 – Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

1995 – Menovaný profesorom VŠVU v odbore maľby.

Od roku 2001- Fakulta výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici.

Od roku 2004 – prorektor pre rozvoj AU v Banskej Bystrici

Zastúpenie v zbierkach:

Slovenská národná galéria v Bratislave, Galéria mesta Bratislavy, Záhorská galéria v Senici, Galéria M. A. Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne, Galéria Jána Koniarka v Trnave, Nitrianska galéria v Nitre, Kysucká galéria v Čadci, Oravská galéria v Dolnom Kubíne, Stredoslovenská galéria v Banskej Bystrici, Východoslovenská galéria v Košiciach, Šarišská galéria v Prešove, Galerie výtvarného umění v Hodoníne a súkromné zbierky doma a v zahraničí.

Knižná tvorba:

Vrstvy tvaru. Senica, Vydavateľstvo RECO, s.r.o., 1996. Alexander Ilečko (spolu so S. Ilečkovou). Bratislava, Tatran, 1998.

Malá galéria(z výtvarnej scény). Banská Bystrica, FUV AU v Banskej Bystrici, 2002.

Voľným okom. Martin, Vydavateľstvo Maticy slovenskej, 2006.

Reč obrazu. Senica, Vydavateľstvo RECO, s.r.o., 2008.

Figuralisti. Martin, Vydavateľstvo Maticy slovenskej, 2009.

Denníky 1967–1990. Senica, Vydavateľstvo RECO, s.r.o., 2009.

Ivan Rumanský (spolu so S. Očenášovou - Štrbovou). Martin, Vydavateľstvo Maticy slovenskej, 2011.

Premeny obrazu. Banská Bystrica, FVU AU v Banskej Bystrici, 2011.

Pravidlá a výnimky. Senica, Vydavateľstvo RECO, s.r.o., 2008 – 2012 – 2014.

Výstavy:

Takmer 50 samostatných výstav na Slovensku i v zahraničí a nespočetné množstvo spoločných výstav doma i v zahraničí.

Ľudovít Hološka: Sivý klarinetista

olej na plátne 2002

Pri tomto obraze môžeme špekulovať, či sa maliar sústredil len na zobrazenie postavy, alebo sa snažil zachytiť aj náladu ovplyvnenú zvukom z klarinetu. Keďže klarinetom je možné vydať bohaté, rozmanité tóny, vysoké i nízke, dlhé i krátke, možno by tomu zodpovedala i rozmanitá škála farieb. Prikloňme sa teda k druhému variantu. Majster Hološka sa venoval skôr hudobníkovi. Ako ho poznáme, obrazu určite predchádzali štúdie a skice a výsledkom je tento variant. Ide o geometrický, až pravítkovo vyštylizovanú zjednodušenú postavu hudobníka sediaceho spredu, ktorá v konečnom dôsledku vyústila do znaku, do symbolu. Monochrónna bielo šedá plocha s malými studenými plôškami dáva vyniknúť práve čiaram, z ktorých sú najdôležitejšie partia rúk obopínajúca nástroj. Zjednodušený pohľad evokuje kubistický princíp, ale Hološka dáva vyniknúť celej ploche obrazu, komponuje až po okraj a celý obraz je čistý, zreteľný ako hudba klarinetu.

Slovník:

kubizmus – umelecký smer zo začiatku 20.

storočia, hlavní predstavitelia: Pablo Picasso, George Braque. Zobrazuje priestor z viacerých pohľadov na jednej ploche a námet štylizuje do základných geometrických tvarov kocky, kruhu, trojuholníka a pod.

exteriér – vonkajšie prostredie, okolie domu a pod.

perspektíva – zobrazenie priestoru na ploche, ktoré vyvoláva dojem trojrozmernosti.

Námety na prácu so žiakmi:

1. Nakreslite kocku alebo hranol spamäti a potom podľa skutočnosti.
2. Skúste nájsť v exteriéri námet s perspektívnym efektom. (napr. zbiehajúce sa koľajnice)
3. Nakreslite figúru v pohybe pomocou pravítka a kružidla.
4. Zmiešajte temperovú farbu s lepidlom (duvilax), naneste na plochu a drevkom nakreslite jednoduchý námet (zátišie) do nezaschnutej farby.

Ľudovít Hološka: Ráno vo vlaku

olej na plátne, 1978

Motív cestujúci vo vlaku. Maliar a pedagóg Ľudovít Hološka roky cestoval z rodnej Jablonice do Trnavy, kde učil na Pedagogickej fakulte univerzity Komenského. Figúra v akejkoľvek situácii je u autora po krajinárskych námetoch druhým najčastejším motívom. Formálnym, bodkovaným spracovaním pripomína tento obraz pointilistov z konca 19. storočia. Títo autori sa však snažili o vyvolanie atmosférického dojmu, ako celý impresionizmus, a až matematicky presne kládli vedľa seba malé bodky, aby sa v istej vzdialenosti zliali v oku diváka do správneho farebného akordu. Hološka tento postup používa skôr fragmentárne a hlavne v kontraste k veľkým čistým plochám, čím obraz pôsobí živšie, zaujímavejšie. Štruktúra bodkovaných plôch v konečnom dôsledku má aj dekoratívnu hodnotu. Celá kompozícia sediacich postáv je majstrovsky vyvážená tvarom – siluetami postáv, rozmiestnenými do veľkých farebných plôch, i rozvrhnutím spomínaných škvrnových plôch. Aj napriek značnej abstrahovanosti je motív čitateľný, je tam atmosféra cestovania i zobrazenie komunikácie medzi ľuďmi.

Slovník:

pointilizmus – umelecký smer konca 19. storočia, nadväzoval priamo na impresionizmus, používal jemnú bodkovanú techniku kladenia farieb.

fragment – kúsok celku, v umení časť obrazu alebo sochy, úlomok nádoby a pod.

dekorácia – ozdoba, ornament, okrasa, najčastejšie používaná v ľudovom umení.

Námety na prácu so žiakmi:

1. Ako by ste namaľovali dobrú alebo zlú náladu, aké farby by ste použili?
2. Nakreslite sediacu postavu podľa predstavy a podľa skutočnosti.
3. Nakreslite hlavu človeka a vymaľujte ju bodkami pomocou fixiek.
4. Pozrite si knižku s obrázkami pointilistov alebo si ich nájdite na googli.

Ľudovít Hološka: Baskrídlovkár Miro II.

olej na plátne, 1979

Hudba je inšpirujúca aj pre spisovateľov, výtvarníkov, režisérov a pod. V Hološkovej tvorbe sa často vyskytujú námety muzikantov, ktoré zobrazuje v rôznych variantoch. Základná poloha figúry s nástrojom ostáva, mení sa len povedzme farebnosť, sila čiary, farba pozadia. Hološka má rad skicovanie, kreslenie prvého momentu. Častokrát celý obraz ostáva v akoby len rozrobenej podobe. Ale práve tento moment uchováva maliarov rukopis, podľa ktorého jeho diela ľahko spoznáваме. Tento obraz, aj keď má tmavé pozadie, pôsobí sviežo až veselo práve vďaka pestrej palete farieb na postave a nástroji. A dokonca je tu prítomný až portrétny moment, kde vidieť na tvári, ako dychovkár zaujato fúka do nástroja a má z toho dobrý pocit.

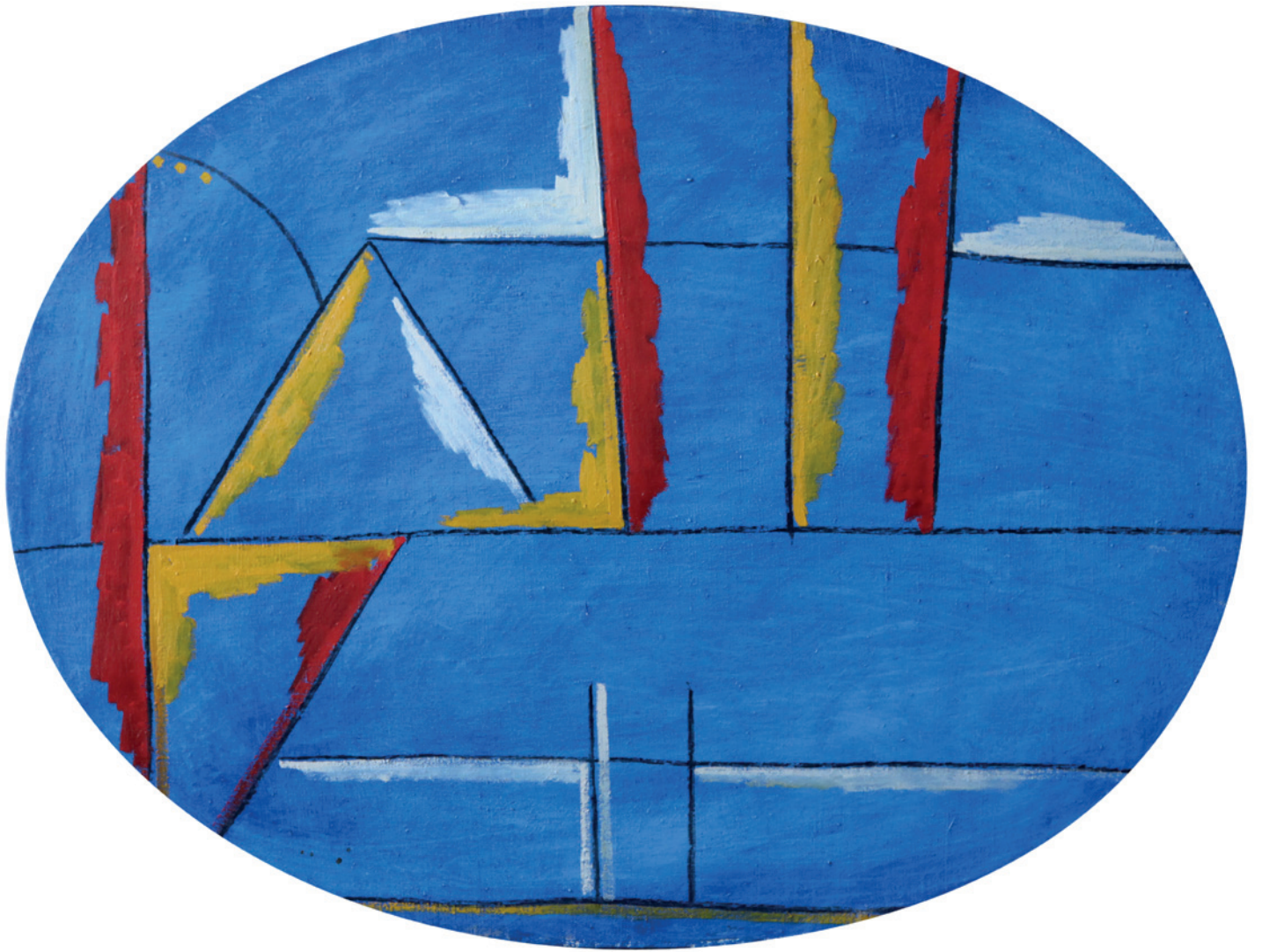
Slovník:

skica – prvotné zachytenie myšlienky alebo skutočnosti ceruzkou, perom, fixkou do skicára.

inšpirácia – pomoc pri hľadaní námetu, nápadu, je spojená s oduševnením a radosťou z tvorby.

Námety na prácu so žiakmi:

1. Počúvajte hudbu a skúste farbami vyjadriť pocit z nej.
2. Nakreslite podľa skutočnosti nejaký hudobný nástroj.
3. Skúste nakresliť ilustráciu k slovenskej hymne.
4. Vysvetlite žiakom princíp akordu v hudbe a v malbe.

Ľudovít Hološka: Jablonická noc

olej na plátne, 2000

Obraz samozrejme upúta už svojím tvarom oválu. Ale vzhľadom na názov, kľudne v ňom môžeme vidieť symboliku nočnej klenby nad mestom. Takmer čiernu noc maliar zmenil na tmavomodrú, z ktorej len kde-tu presvitajú náznaky siluety budovy, steny či strechy. Samozrejme, v civilizovanej krajine sa vždy nájdu v noci nejaké zdroje svetla, alebo je rozsvietená obloha hviezdami. Žlté, červené a biele pásy sú práve odkazom na trblietajúce sa svetlo odniekiaľ. Obraz vďaka svojmu tvaru, ale aj vďaka výrazne kontrastným farbám, môže dominovať takmer v každom prostredí. Potrebuje však pri inštalácii trochu väčší odstup od iných obrazov. Atmosférou vyvoláva dojem skôr peknej, príjemnej, i keď tajomnej noci.

Slovník:

kontrast – výrazná odlišnosť niečoho, v malbe sú to odlišné farby vedľa seba ležiacich plôch, ktoré sú zreteľné aj z pozorovania z diaľky.

Námety na prácu so žiakmi:

1. Ukážte žiakom monografiu alebo reprodukcie diela Miloša Alexandra Bazovského, ktorý maľoval aj v noci.
2. Urobte jednoduché zátišie grafickou technikou tlače z koláže alebo linorytu, kde použijete len jednu farbu v kontraste k bielej farbe papiera.
3. Malý formát (A4, A5) vyčerníte uhlíkom alebo mäkkou ceruzou a kreslite do tmavej plochy gumou siluetu postavy alebo domu.
4. Ukladajte na lavicu pastelky vedľa seba s najväčším a najslabším kontrastom.

Ľudovít Hološka: Jeseň v Jablonici

olej na plátne, 2003

Naozaj moderné, veľkoryso komponované dielo. Motív našiel majster Hološka vo svojej rodnej Jablonici. Vôbec námety z Jablonice zaberajú veľkú časť Hološkovej tvorby. Tento obraz zobrazuje časť mesta s architektúrou a stromami. Dve tretiny obrazu tvoria mohutné košaté stromy vo svietivých farbách jesene, až z nich cítiť slnko babieho leta. Pravý okraj v typicky maliarovej skratke, jednoduchými čistými líniami naznačená architektúra ulice s vežou kostola. Ak niekto nemá rád jeseň kvôli jej pochmúrnosti, tak tento obraz vyvoláva práve opačnú náladu a zachytáva atmosféru krásneho jesenného dňa i peknú, organickú skladačku architektonických prvkov. Dohromady celá kompozícia, ako u väčšiny Hološkových obrazov, vyznieva ako znak, ako symbol jesenného dňa v hociktorom prostredí.

Slovník:

kópia – verné zobrazenie iného diela, reprodukcia.

Námety na prácu s deťmi:

1. Na jesennej vychádzke nazbierajte čo najviac listov v rôznych farbách.
2. Pokúste sa namaľovať akvarelovými farbami plochy vo farbe nazbieraných listov.
3. Urobte kópiu tohto obrazu a doplňte do nej živé bytosti – ľudí, letiacich vtákov, mačku a pod.
4. Namaľujte jesenný motív pri pohľade z okna.

Ľudovít Hološka: Jablonická krajina

olej na plátne 2004

Obraz väčšieho formátu, na ktorom môžeme učebnicovo sledovať, čo je to farebný akord. V symboloch a znakoch sú zachytené rozkonárené stromy, ale náladu a atmosféru krajiny vyvolávajú farby. Je ich tu neskutočne veľa, ale treba sa dívať zblízka a doslova hľadať, čo všetko, aké farebné odtiene maliar na palette vymiešal. Môžeme sa domnievať, že majster Hološka zachytil jarnú krajinu, nakoľko zelené a žlté tóny sú svieže ako jarná flóra. A ružový nádych v ľavej časti nám pripomína rozkvitnutý strom, možno jabloň, ktorých je v Jablonici i v maliarovej záhrade neúrekom. Celý svet je vlastne analýzou farieb krajiny zoradených logicky od ťažších, zemitých dole, a v hornej časti kompozície sú svetlejšie až dobiela presvitajúce ľahké plochy.

Slovník:

analýza – rozbor, rozklad niečoho, kvôli presnejšiemu poznaniu, opakom je syntéza.

krajinomalba - umelecký žáner, v ktorom maliari zachytávajú prírodný motív z krajiny, niekedy doplnený aj o civilizačný prvok – architektúru.

Námety na prácu so žiakmi:

1. Nakreslite reálnu krajinu ceruzkou, potom pastelkami, vodovými farbami a temperou. Porovnajte, v čom sú obrázky odlišné.
2. Animujte v počítačovom programe do maľovanej krajiny alebo fotografie civilizačné prvky – budovy, cesty, stožiare atď.
3. Namaľujte z predstavy fantastickú krajinu.
4. Zoznámte sa z monografií s maliarmi – krajinármi.